

Utvärdering av Rinkeby-Kistas och Spånga-Tenstas tidigare lokala miljö- och klimathandlingsplaner

Bakgrund

I maj 2020 antog kommunfullmäktige ett miljöprogram och en klimathandlingsplan för Stockholms stad för perioden 2020-2023. I samband med detta fick stadsdelsnämnderna uppdraget att framställa lokala miljö- och klimathandlingsplaner för samma period samt att redovisa i sina verksamhetsplaner hur de ska bidra till att staden uppnår miljömålen. Stadens styrning inom miljö och klimat kompletteras med ytterligare 13 styrdokument i form av strategier och handlingsplaner inom olika områden.

I verksamhetsplanen 2024 för Järva stadsdelsförvaltning finns en nämndaktivitet om att *följa upp tidigare lokala miljö- och klimathandlingsplaner*. Aktiviteten beskrivs enligt följande: *under 2024 kommer nämnden att följa upp utfallet från de lokala miljö- och klimathandlingsplanerna från 2020-2023. Uppföljningen kommer att ligga som underlag för framtagandet av en lokal miljö- och klimathandlingsplan inför 2025 som ansluter till stadens nya miljö- och klimatprogram giltigt från 2024 och framåt.*

Miljö- och klimathandlingsplanerna är inte giltiga längre. Utvärderingen syftar till att se över utformningen av dessa lokala miljö- och klimathandlingsplaner snarare än dess innehåll för att kunna undersöka hur en eventuell lokal handlingsplan kan utformas på ett effektivt sätt.

Stadens styrdokument inom området

Miljö- och klimatområdet styrs av ett stadsövergripande miljöprogram. Miljöprogrammet är ett paraplydokument som antas av kommunfullmäktige. Det beskriver stadens strategiska inriktning inom miljö- och klimatområdet och slår fast mål inom de sju områden där utmaningarna för Stockholm och påverkan på omvärlden bedöms som störst.

Miljöprogrammet 2030 kommer att förbli *integrerat i stadens överordnade system för ledning och uppföljning av all verksamhet*

och ekonomi (ILS). Det innebär att nämnderna och bolagsstyrelserna i den ordinarie styrningen och uppföljningen ska redovisa hur de bidrar till att nå de delmål som de är ansvariga för att bidra till. Nämnderna och bolagsstyrelserna ska ta fram egna åtgärder och aktiviteter som kopplar till respektive delmål baserat på programmets målsättningar (ur Miljöprogrammet 2030, remissversion april 2024).

Miljöprogrammet är utgångspunkt för handlingsplaner som konkretiserar genomförandet för att nå miljö- och klimatmålen.

Handlingsplanerna är följande:

- Klimathandlingsplan
- Handlingsplan för god vattenstatus
- Handlingsplan för klimatanpassning och plan för klimatanpassningsarbete
- Grönare Stockholm
- Kemikalieplan
- Handlingsplan för minskad spridning av mikroplast
- Dagvattenstrategi
- Handlingsplan för biologisk mångfald
- Handlingsplan för hållbar plastanvändning
- Matstrategi
- Fordonsstrategi
- Åtgärdsprogram mot buller enligt förordningen (SFS 2004:675) om omgivningsbuller

Inom dessa olika handlingsplaner finns det fler än 100 aktiviteter/åtgärder som direkt berör stadsdelsnämnderna. I och med ambitiösa klimatmål och en föränderlig omvärld kan dessutom portföljen av åtgärder inom ramen för klimathandlingsplanen komma att kontinuerligt vidareutvecklas (ur Klimathandlingsplanen, remissversion 28 juni 2024). De åtgärder som redovisas i de olika handlingsplanerna konkretiseras och hanteras i sin tur i stadens budget- och uppföljningsprocess utifrån analyser och tillkommande förslag på åtgärder. Detta innebär att handlingsplanerna följs upp i samband med uppföljning av miljöprogrammet.

Lokala miljö- och klimathandlingsplaner

Både Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd och Spånga-Tensta stadsdelsnämnd har tagit fram egna handlingsplaner för perioden 2020-2023. I båda fallen har handlingsplanerna tagits fram av miljösamordnare/miljöstrateg i samarbete med berörda avdelningar och funktioner samt förankrats genom presentationer i olika sammanhang.

I båda fallen utgick handlingsplanerna från miljöprogrammets (2020-2023) målstruktur och innehåller följande delar:

- Inledning
- Genomförande och uppföljning
- Ansvar
- Prioriterade miljömål. I dessa avsnitt sammanfattas de sju målområdena utifrån miljöprogrammet. I tabeller listas aktiviteter uppdelat efter år (2020, 2021, 2022, 2023, löpande), KF-aktiviteter och gällande KF-indikator och målvärde, samt koppling till mål för verksamhetsområde i budgeten. För varje aktivitet tilldelas en genomförandeansvarig och i Rinkeby-Kistas handlingsplan även en uppföljningsansvarig.

Prioriterade målområden i miljöprogrammet 2020-2023 är följande:

1. Ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040
2. En fossilfri organisation 2030
3. Ett klimatanpassat Stockholm
4. Ett resurssmart Stockholm
5. Ett Stockholm med biologisk mångfald i väl fungerande och sammanhängande ekosystem
6. Ett Stockholm med frisk luft och god ljudmiljö
7. Ett giftfritt Stockholm

Handlingsplanerna var nämndbeslutade styrande dokument *som enheterna kan utgå ifrån när verksamheterna formulerar åtaganden och arbetssätt. Enheterna kan därefter själva välja de mest kostnadseffektiva åtgärderna, inom ramen för sina uppdrag och budget, att arbeta med för att nå målen.* Rinkeby-Kista specificerar att *handlingsplanen kompletteras med en arbetsmall som ska användas av samtliga verksamheter som berörs av miljöfrågor.*

I båda fall är aktiviteterna *inkluderade och beskrivs mer ingående i stadens integrerade system för ledning och styrning (ILS).* Arbetet följs upp i samband med tertialrapporter och verksamhetsberättelse. Handlingsplanernas mål, aktiviteter och indikatorer revideras i samband med verksamhetsplanen.

Spånga-Tenstas handlingsplan specificerar att avdelningschefer ansvarar för att skapa förutsättningar för att bedriva miljö- och klimatarbete på enheterna samt för åtgärder som är förvaltningsövergripande. Enhetschefer ansvarar för att genomföra aktiviteter som berör en eller flera enheter och när en specifik enhet är rubricerad innebär det att endast den enheten har uppföljnings- och genomförandeansvar för aktiviteten. Miljöstrategen har ett samordnande och rådgivande ansvar.

Rinkeby-Kistas handlingsplan specificerar att både avdelningschefer och enhetschefer har ansvar för att skapa goda förutsättningar för arbetet med miljöfrågor inom respektive verksamhet. Miljösamordnaren har ett samordnande och rådgivande ansvar. Handlingsplanen lyfter även upp Rinkeby-Kistas tidigare miljöambassadörers ansvar att förankra aktiviteter och fungera som en kommunikationslänk mellan miljösamordnare och verksamheter med genomförandansvar.

Utvärdering - hur har det gått med handlingsplanerna?

Koppling till verksamhetsplan och uppföljning

Handlingsplanerna innehåller samlat totalt ca 173 aktiviteter, ca 107 i Rinkeby-Kistas respektive ca 66 i Spånga-Tenstas handlingsplan (se bilaga 1). Avsikten med handlingsplanerna var att under tre till fyra år planera för miljö- och klimatrelaterade aktiviteter som skulle plockas in i verksamhetsplanen/ILS varje år efter att handlingsplanerna reviderades. I samband med revideringen av handlingsplanerna har dock en del aktiviteter ändrats/omformulerats, tagits bort pga. att de blivit irrelevanta, lagts till eller flyttats från ett år till ett annat. Detta har skett mer eller mindre systematiskt. Det är med andra ord svårt att i efterhand lista alla aktiviteter som faktiskt har ingått i handlingsplanerna och som har genomförts som de planerades att göra.

Under tiden har dessutom budgeten omstrukturerats. Till och med 2022 låg miljö- och klimatfrågorna under huvudsakligen tre mål för verksamhetsområde, nämligen *1.2 Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i* (kopplat till park, stadsmiljö och biologisk mångfald), *2.3 Stockholm infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet* (kopplat till att resa hållbart och skapa infrastruktur) och *2.5 Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö* (resterande av miljö- och klimatfrågor). Rinkeby-Kista har även lagt aktiviteter från sin lokala miljö- och klimathandlingsplan under mål *1.3 I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige* (kopplat till kemikaliesmart förskola och måltider) samt *2.4 Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring* (kopplat till klimatevent). Sedan 2023 samlar hela KF-inriktningsmål *2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning* miljö- och klimatfrågor och aktiviteter, vilket gör det enklare att hålla koll på arbetet.

För utvärderingen av aktiviteterna räcker det alltså inte med att undersöka vilka som har förts in i verksamhetsplanerna. Exempelvis av de 66 aktiviteter som fanns i Spånga-Tenstas handlingsplan

fördes ca 30 aktiviteter in i verksamhetsplanen mellan 2020 och 2023. En stor del av de aktiviteterna i handlingsplanen berörde direkt enheten för lokal och stadsmiljö. Därför är det sannolikt att aktiviteter fördes direkt in i enhetens verksamhetsplan i stället för att utgöra nämndaktiviteter som sedan skulle styras ned till berörda verksamheter. En annan möjlig förklaring är att vissa aktiviteter i handlingsplanerna inte fördes in som aktivitet i verksamhetsplanen utan formulerades i texterna under berört mål, t.ex. *fortsätta arbetet med att sortera ut matavfall och förbättra källsorteringen* (Rinkeby-Kista, 2021).

Mellan hösten 2022 och juni 2023 saknade förvaltningen i Spånga-Tensta en miljöstrateg. Det skedde därför ingen revidering av den lokala miljö- och klimathandlingsplanen och aktiviteter i handlingsplanen som planerades för 2023 fördes inte in i verksamhetsplanen.

Uppföljning av handlingsplanernas aktiviteter har skett i samband med T1, T2 och VB. Det innebär att det inte har skett någon egen, samlad uppföljning av arbetet inom ramen för handlingsplanerna. Vid utvärdering av handlingsplanerna i efterhand krävs det i så fall att titta på utfall och analys i enskilda verksamhetsberättelser för båda förvaltningar.

Framtagande och formulering av "smart" a aktiviteter

Aktiviteter inom de lokala miljö- och klimathandlingsplanerna har legat på både hög och låg nivå. En del aktiviteter var mycket specifika, t.ex. *starta ett kocknätverk bestående av förskolornas kockar* (Rinkeby-Kista, 2021), *implementera pilotprojekt för effektivisering av tömning av skräpkorgarna i stadsdelsområdet* (Rinkeby-Kista, 2021), *inventera platser för invasiva arter* (Spånga-Tensta, 2021). Andra aktiviteter var mycket mer osammanhängande, t.ex. *implementera handlingsplan för minskad mikroplast* (Spånga-Tensta, 2021), *fortsätta arbetet för att minska matsvinn* (Rinkeby-Kista, 2021-2022). Dels ger formuleringen av dessa övergripande aktiviteter (för) stor frihet i dess genomförande, dels krävs det analys och detaljerade information samt uppföljning av vad som faktiskt har gjorts och vad statusen är före och efter aktiviteten.

Aktiviteter i handlingsplanerna sattes till ett år för genomförande, men en del aktiviteter återkom under flera/samtliga verksamhetsår, t.ex. *alla verksamheter arbetar för att användningen av plast minskar och engångsartiklar fasas ut så långt som möjligt* (Spånga-Tensta, 2020-2023), *ställ krav på fossilfrihet avseende fordon, transporter och arbetsmaskiner, vid lokalinhyrningar samt vid*

inköp och upphandling (Rinkeby-Kista, 2020-2023). Några av dessa aktiviteter blev ”löpande” under handlingsplanernas giltighetsperiod vid revideringen. Detta tyder på att de i själva verket beskriver ett mer långsiktigt arbetssätt snarare än en särskild insats som ska genomföras vid en specifik tidpunkt. Det samma gäller för en del aktiviteter kopplade till biologisk mångfald och skötsel av park, som är ett kontinuerligt arbetar med utifrån stadens handlingsplan för biologisk mångfald: *fler träd ska planteras på strategiska platser* (Spånga-Tensta, 2022), *bevaransvärda träd (solitära och i naturområden) ska bevaras, utvecklas och god skötsel ska säkerställas* (Spånga-Tensta, löpande), *öka mängden blommor i stadsdelsområdet* (Spånga-Tensta, 2020).

En del aktiviteter rör områden som stadsdelsförvaltningarna inte helt har full rådighet över, t.ex. *planera för ett projekt med solceller eller solfångare* (Spånga-Tensta, 2022), *samverka med fastighetsägare för att bostäder och lokaler ska få goda möjligheter till källsortering* (Rinkeby-Kista, 2020-2021). Dessa handlar först och främst om anpassning i förvaltningarnas lokaler.

I efterhand kan man konstatera att många omfattande aktiviteter som rör lokaler på olika sätt (energieffektivisering, belysning och vitvaror, källsortering) inte har genomförts på ett effektivt sätt eftersom samma utmaningar kvarstår idag. T.ex. *inventera och planera för minskad energianvändning i nämndens lokaler* (Spånga-Tensta, 2020-2021), *inventera och planera för utbyte av armatur och ljuskällor i nämndens verksamheter och lokaler* (Spånga-Tensta, 2021), *inventera vitvaror och armaturer i förvaltningens verksamheter och lokaler* (Rinkeby-Kista, 2021). Dessa aktiviteter så som de formulerades var inte realistiska då de inte tog hänsyn till det praktiska arbetet som både är tids- och personalkrävande samt till det befintliga läget. Aktiviteterna bör i stället planeras och genomföras långsiktigt och arbetet bör delas upp på ett mer rimligt sätt. På så sätt är det enklare att checka av aktiviteten och följa upp. En annan utmaning kopplad till dessa lokalrelaterade aktiviteter är att det inte har funnits system eller rutin för att se till efterlevnad och kontinuerlig uppdatering av inventeringar som genomfördes. När inventeringarna snabbt blir inaktuella är det svårt att genomföra relaterade efterföljande aktiviteter som planeras kommande år.

Reflektioner om utmaningar och möjligheter

Utifrån denna utvärdering uppstår följande reflektioner och slutsatser:

1. Trots att miljö- och klimathandlingsplanerna antogs som styrdokument för hela förvaltningarna har deras framtagande

och revidering varit personbundna. De har varit miljösamordnarens/miljöstrategens egen produkt och vid personalomsättning har handlingsplanen, i Spånga-Tenstas fall, fallit mellan stolarna och VP-arbetet avvek från det som var planerat och beslutat. Att driva miljö- och klimatarbetet på detta sätt är med andra ord mycket sårbart.

2. Att ta fram och samla aktiviteter i en handlingsplan är ingen garanti för att dessa genomförs som de var tänkta och planerade. Detta gäller inte minst för aktiviteter som är övergripande formulerade; vad/hur mycket ska man ha gjort för att kunna ”checka av” dem? I dessa fall är risken stor att man enbart gör en liten del av hela aktivitetens omfattning. Många aktiviteter fungerar dessutom inte att läggas på årsbasis, vilket i sin tur inte blir möjligt att ”checkas av” vid årets slut.
3. Den centrala frågan är att konkretisera arbetet för att nå miljömålen. Detta görs bl.a. genom att ta fram konkreta och relevanta åtgärder i verksamhetsplanen. Arbetet med verksamhetsplan styrs inom miljöprogrammet och tillhörande handlingsplaner och stadens budget ger sedan prioriteringen i arbetet inom varje verksamhetsområde. I sin tur styrs förvaltningens arbete genom verksamhetsplanen utifrån stadens budget. Att centralt i förvaltningen ta fram ytterligare aktiviteter inom en lokal miljö- och klimathandlingsplan innebär att man skapar ytterligare styrning och ett uppföljningssystem att förhålla sig till och bevaka. Stadens styrning och uppföljning bedöms redan vara tillräckligt omfattande.

Mot denna bakgrund förslås följande strategiska arbetssätt:

- Förvaltningens miljö- och klimatarbete utvecklas vidare i befintligt styrning- och uppföljningssystem ILS. Stadens nya miljöprogram 2030 kommer att integreras i ILS precis på samma sätt som det befintliga miljöprogrammet. I ILS finns det möjlighet att koppla såväl nämnd- och enhetsmål som nämnd- och enhetsaktiviteter till delmål i miljöprogrammet. Som ett nästa steg behöver arbetet i ILS utvecklas för att förbättra kopplingar mellan mål, aktiviteter och miljöprogrammet. Genom att göra dessa kopplingar kan man i ILS lätt få en tydlig uppfattning om förvaltningens och enheternas miljö- och klimatarbete i ett koncentrerat utdrag kopplat till miljöprogrammet. På så sätt får man en

sammanfattande plan för de aktiviteter som planeras och faktiskt genomförs under året, samtidigt som man undviker att skapa en separat process.

- Miljö- och klimatarbetet styrs dels av ett tiotal handlingsplaner, dels av stadens budget som ger riktning/prioritering samt sätter minimikrav på arbetet. När nämnden och enheterna konkretiserar stadens budget genom att formulera aktiviteter är det i detta skede av vikt att gå tillbaka till handlingsplanerna som ger ledning i vilka verksamheter som berörs, vad de ska göra och hur det ska göras.
- Genom att förvaltningens organisation är rustad med stödfunktioner på olika nivåer finns det goda möjligheter för verksamheterna att få relevant stöd i arbetet med planering och genomförande av aktiviteter. Avgörande för progression är dock att skapa känslan av ägandeskap för miljö-och klimatarbetet ute i de enskilda verksamheterna.

Bilaga 1 – aktivitetslistor i de lokala miljö- och klimathandlingsplanerna 2020-2023

I bilagan listas samtliga aktiviteter i Rinkeby-Kistas respektive Spånga-Tensta miljö och klimathandlingsplan. Notera att i och med revideringarna är det svårt att i efterhand kunna säga vilka aktiviteter som faktiskt genomfördes inom ramen för handlingsplanerna eller som blev irrelevanta och togs bort. I tabeller finns aktiviteter som har funnits i någon av versionerna av handlingsplanerna.

Rinkeby-Kista

År	Mål	Aktivitet	Genomförandeansvarig	Uppföljningsansvarig
2020	2	Uppmuntra medarbetare att använda tjänstecykel vid resor inom stadsdelsområdet	Kommunikation och lokalenheten	Lokalenheten
2020	3	Söka klimatinvesteringsmedel för växtbäddar med biokol	Stadsmiljö	Stadsmiljö
2020	4	Planera pilotprojekt i samarbete med Urban ICT Arena för att effektivisera tömning av skräpkorgarna i stadsdelsområdet	Utvecklingschef	Utvecklingschef
2020	4	Samverka med fastighetsägare för att bostäder och lokaler ska få goda möjligheter till källsortering	Enhetschefer för berörda verksamheter med stöd av lokalenheten	Lokalenheten
2020	5	Inventera parkträd för att säkerställa att ett hållbart trädbestånd upprätthålls	Stadsmiljö	Stadsmiljö
2021	1	Samarbeta med civilsamhället för att främja cyklandet i stadsdelsområdet	Miljösamordnare	Miljösamordnare
2021	1	Undvika inköp och användning av engångsprodukter och plast	Enhetschefer för berörda verksamheter	Miljösamordnare och ekonomienheten
2021	1	Arrangera en miljövecka i Sommar på torget	Miljösamordnare och stadsmiljö	Miljösamordnare
2021	1	Presentera miljö- och klimathandlingsplanen till samtliga verksamheter med genomförandeansvar	Miljösamordnare	Miljösamordnare
2021	1	Skapa en film riktad till invånare gällande nedskräpning och ekonomi	Administrativa avdelning med stöd av innovationsgruppen	Miljösamordnare
2021	2	Uppmuntra medarbetare att använda cykel som transportmedel från och till jobbet	Kommunikation och lokalenheten	Lokalenheten
2021	2	Inventera vitvaror och armaturer i förvaltningens verksamheter och lokaler	Lokalenheten	Lokalenheten
2021	2	Kartlägga elanvändningen i förvaltningshuset i syfte att hitta energieffektiviserande åtgärder	Lokalenheten	Lokalenheten
2021	2	I samarbete med fastighetsägaren upprätta en rutin för energibesparing i verksamheterna	Lokalenheten ansvarar för förvaltningshuset. Enhetschefer för berörda verksamheter ansvarar för respektive lokaler.	Lokalenheten respektive enhetschefer för berörda verksamheter
2021	2	Öka kunskap om gröna hyresavtal hos lokalenhetens medarbetare	Lokalenheten	Lokalenheten

2021	2	Ställ krav på fossilfrihet avseende fordon, transporter och arbetsmaskiner, vid lokalinhyrningar samt vid inköp och upphandling	Fordonsansvarig och enhetschefer för berörda verksamheter	Miljösamordnare
2021	3	Skapa en rutin/årshjul för ansökningsprocessen, genomförande och uppföljning av klimatinvesteringar	Miljösamordnare	Miljösamordnare
2021	3	Kartlägg granbarkborrens spridning och påverkan på stadsdelsområdets granbestånd	Stadsmiljö	Stadsmiljö
2021	3	Föreslå åtgärder för hantering av spridning av granbarkborren i stadsdelens granbestånd	Stadsmiljö	Stadsmiljö
2021	3	Planera nyplantering av pluggplantor för att kompensera för de granar som fälls ner och för att på sikt stärka den biologiska mångfalden	Stadsmiljö	Stadsmiljö
2021	4	Implementera pilotprojekt för effektivisering av tömning av skräpkorgar a i stadsdelsområdet	Utvecklingschef i samarbete med stadsmiljö	Utvecklingschef
2021	4	Fortsätta arbetet med att sortera ut matavfall och förbättra källsorteringen	Enhetschefer för berörda verksamheter	Lokalenheten
2021	4	Införa källsorteringsstationer istället för individuella skräpkorgar i förvaltningshuset	Enhetschefer för berörda enheter med stöd av lokalenheten	Lokalenheten
2021	4	I samarbete med fastighetsägare, införa matavfallsinsamling enligt matavfallsobligatoriet	Förskola och äldreomsorg	Förskola och äldreomsorg
2021	4	Fortsätta arbetet med att minska matsvinnet	Förskola och äldreomsorg	Förskola och äldreomsorg
2021	4	Fortsätt med områdesstädning och skräpplockning för ferie- och sommarjobbade ungdomar	Stadsmiljö	Stadsmiljö
2021	4	I samarbete med Spånga-Tensta sdf planera ett renhållningsprojekt för Järvaområdet som kan genomföras i samverkan med trafiknämnden och civilsamhället	Miljösamordnare med stöd av stadsmiljö	Miljösamordnare
2021	5	Implementera uppföljningsverktyget Hantera Livs för verksamheternas livsmedelsinköp	Ekonomienheten i samarbete med förskola och äldreomsorg	Ekonomienheten
2021	5	Starta ett kocknätverk bestående av förskolornas kockar	Förskola	Förskola
2021	5	Ta fram riktlinjer för mat och måltid i förskolan i enlighet med måltidsstrategin	Förskola	Förskola
2021	7	Återuppta arbetet med miljöombud som arbetar med implementering av handlingsplanen Kemikaliesmart förskola på stadsdelens förskolor	Förskola	Förskola
2021	7	Nämndens verksamheter som hanterar kemikalier ska ansluta sig till Chemsoft	Lokalenheten	Lokalenheten
2022	1	Implementera årshjul för kommunikationsinsatser om miljö- och klimatfrågor till medarbetare och invånare	Kommunikatör i samarbete med miljö- och klimatsamordnare	Miljö- och klimatsamordnare
2022	1	Delta i skräpplockardag genom att arrangera skräpplockarevent för att uppmuntra invånare att bidra till ett rent stadsdelsområde	Miljö- och klimatsamordnare i samverkan med stadsutveckling och parklek	Miljö- och klimatsamordnare

2022	1	Planera och genomföra arbetsuppgifter för feriejobbande ungdomar inom parkskötsel, innefattande både skräpplockning och insatser för att främja den biologiska mångfalden	Stadsutveckling	Stadsutveckling
2022	1	Utveckla former för att tillvarata ungas engagemang i stadsutvecklingsfrågor	Framtidens hus i samarbete med stadsutveckling	Stadsutveckling
2022	1	Införa Järvavårdar inom ramen för arbetsmarknadsförvaltningens projekt Grön omställning	Enheten för arbetsmarknadsinsatser i samverkan med stadsutveckling och arbetsmarknadsförvaltning	Stadsutveckling
2022	1	Arrangera ett klimatevent för att engagera målgrupp ungdomar i klimatfrågor	Framtidens hus och ungdomsgårdar i samverkan med miljö- och klimatsamordnare	Miljö- och klimatsamordnare
2022	2	Upprätta en plan för utbyte av energislukande vitvaror och armaturer i förvaltningens lokaler	Lokalenheten	Lokalenheten
2022	2	Identifiera hyresavtal som är lämpade för gröna hyresavtal och initiera pilotprojekt	Lokalenheten	Lokalenheten
2022	2	Samarbeta med fastighetsägarna för utbyte av samtliga T8 lysrörsarmaturer som finns kvar i verksamheterna	Lokalenheten	Lokalenheten
2022	2	Delta i utbildningsinsatser om miljöbilar och arbetet mot fossilfrihet	Ekonomienheten	Miljö- och klimatsamordnare
2022	2	Kartlägg behov för laddplatser av elbilar i verksamheter som har lokal utanför förvaltningshuset	Ekonomienheten i samarbete med enhetschefer för berörda verksamheter	Miljö- och klimatsamordnare
2022	2	Genomför informationsinsatser för att uppmuntra medarbetare att använda tjänstecykel	Miljö- och klimatsamordnare i samarbete med lokalenheten och kommunikatör	Miljö- och klimatsamordnare
2022	3	(KF) Medverka till att beskriva och konkretisera samhällsviktig verksamhet vid skyfall	Kommunstyrelsen i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA). Samarbete med stadsutveckling	Kommunstyrelsen
2022	3	(KF) Medverka till att genomföra kompletterande risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) för skyfall inom utpekade riskområden	Kommunstyrelsen i samarbete med trafiknämnden och stadsdelsnämnder (stadsutveckling) och i samråd med fastighetsnämnden och fastighetsägare	Kommunstyrelsen

2022	3	(KF) Fortsätta att arbeta med handlingsplanen för klimatanpassning vid skyfall och värmeböljor	Kommunstyrelsen i samarbete med stadens samtliga nämnder. Samarbete med stadsutveckling	Kommunstyrelsen
2022	3	(KF) Medverka till att utreda förutsättningar att spara vatten vid långvarig värme och torka	SVOA i samarbete med idrottsnämnden, kyrkogårdsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna. Samarbete med stadsutveckling	Kommunstyrelsen
2022	3	Genomföra växtbäddar med biokol med stöd av klimatinvesteringsmedel	Stadsutveckling	Stadsutveckling
2022	4	Fortsätta pilotprojekt ”smarta papperskorgar” för effektivisering av tömning av skräpkorgar a i stadsdelsområdet	Stadsutveckling	Stadsutveckling
2022	4	Utreda möjligheten att förse samtliga verksamheter som i dagsläget saknar förutsättningar för källsortering med källsorteringskärl	Lokalenheten i samarbete med berörda verksamheter och fastighetsägare	Lokalenheten
2022	4	Fortsätt arbetet för att införa källsorteringsstationer istället för individuella papperskorgar i förvaltningshuset	Lokalenheten	Lokalenheten
2022	4	Samtliga medarbetare i förvaltningshuset använder källsorteringsstationer istället för individuella papperskorgar	Enhetschefer för samtliga berörda verksamheter	Miljö- och klimatsamordnare
2022	4	Kartlägga plastanvändningen i förvaltningshuset och arbeta fram en handlingsplan för minskat inköp och minskad användning av engångsprodukter och plast	Administrativa avdelning	Miljö- och klimatsamordnare
2022	4	(KF) Medverka till arbetet för att ta fram ett stadsövergripande kommunikationskoncept för ökad matavfallsinsamling i stadens verksamheter	SVOA i samråd med kommunstyrelsen. Samarbete med miljö- och klimatsamordnare	SVOA
2022	4	Fortsätta arbetet för att minska matsvinn	Förskola och avdelning för äldreomsorgen, funktionsnedsatta och socialpsykiatri	Förskola och avdelning för äldreomsorgen, funktionsnedsatta och socialpsykiatri
2022	4	Samtliga verksamheter som berörs av matavfallsobligatorier förses med infrastruktur för matavfallsinsamling	Lokalenheten i samarbete med berörda verksamheter inom förskola och avdelning för äldreomsorgen, funktionsnedsatta och socialpsykiatri	Miljö- och klimatsamordnare
2022	4	Delta i utbildning i möbelreparation och hantering av miljöfarligt avfall inom ramen för arbetsmarknadsförvaltningens projekt Grön omställning	Enheten för arbetsmarknadsinsatser i samarbete med arbetsmarknadsnämnd	Miljö- och klimatsamordnare

2022	4	Genomför en informationskampanj riktad till medarbetare om Stocket, återbruk och förvaltningens kretsloppspatrull	Miljö- och klimatsamordnare i samarbete med enheten för arbetsmarknadsinsatser och lokalenheten	Miljö- och klimatsamordnare
2022	4	(KF) Medverka till genomförandet av informationskampanj med syfte att öka återvinning och avfallssortering	SVOA i samarbete med stadsdelsnämnderna. Miljö- och klimatsamordnare	SVOA
2022	5	(KF) Medverka till att utreda hur en indikator som mäter hur stor del av stadens växter som är pollinatörsvänliga ska utformas	Kommunstyrelsen i samarbete med trafiknämnden och stadsdelsnämnderna. Samarbete med stadsutveckling	Kommunstyrelsen
2022	5	Ansöka om medel för att genomföra åtgärder som gynnar den biologiska mångfalden	Stadsutveckling	Stadsutveckling
2022	5	Implementera rutin för uppföljning av klimatpåverkan från livsmedelsinköp	Miljö- och klimatsamordnare i samarbete med lokalenheten, förskola och avdelning för äldreomsorgen, funktionsnedsatta och socialpsykiatri	Miljö- och klimatsamordnare
2022	5	Genomföra kompetenshöjande insatser inom hållbarhet och näringslära för kockarna i kocknätverket samt validera deras kompetens	Förskola	Förskola
2022	5	Implementera förvaltningens måltidsstrategi	Förskola	Förskola
2022	7	Genomföra utbildningsinsatser för samtlig förskolepersonal om Kemikaliesmart förskola	Förskola	Förskola
2022	7	Arbeta fram en rutin för att löpande uppdatera verksamheter som hanterar kemikalier och som är anslutna eller behöver anslutas till Chemsoft	Lokalenheten i samarbete med miljö- och klimatsamordnare	Lokalenheten
2022	7	Arbeta fram en rutin för insamling av miljöfarligt avfall från förvaltningens verksamheter och transport till behandlingsanläggningar	Enheten för arbetsmarknadsinsatser i samarbete med miljö- och klimatsamordnare	Miljö- och klimatsamordnare
2023	1	Samtliga chefer och nyckelfunktioner genomför webbutbildningen Hållbara kontor och e-utbildningen om stadens miljöprogram	Samtliga chefer, strateger, utredare, miljöambassadörer, inköpsansvariga och administratörer.	Hållbarhetsstrateg
2023	1	(KF) Inventera hur mycket biokol som staden har behov av samt ta fram en plan för att etablera en storskalig anläggning för produktion av biokol som ska etableras senast år 2024	Stockholm Vatten och Avfall AB i samarbete med exploateringsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna Stockholms Stadshus AB och Stockholm Exergi	Kommunstyrelsen
2023	2	Genomföra en inventering av belysningsarmaturer i stadsmiljön	Stadsmiljö	Stadsmiljö

2023	2	Inför sammanläggningen med Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, införa en gemensam energieffektiviseringsrutin	Hållbarhetsstrateg	Hållbarhetsstrateg
2023	2	(KF) Ta fram en strategi för stadens utomhusbelysning som ska innefatta energieffektivisering, smart belysning vid rätt platser, biologisk mångfald, ljusföroreningar och trygghetsaspekten	Miljö- och hälsoskyddsnämnden i samarbete med kommunstyrelsen, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna	Kommunstyrelsen
2023	2	I samarbete med Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, utreda förutsättningar för att införa en gemensam bilpool vid sammanläggningen (avser även prioriterat mål 6)	Administrativa avdelning	Hållbarhetsstrateg
2023	3	I samarbete med trafikkontoret, planera och genomföra åtgärder för hantering av klimatförändringar i form av skyfall och värmebölja	Stadsmiljö	Stadsmiljö
2023	3	Ställa krav på växtbäddar med biokol i nya anläggningsprojekt med vegetativa ytor	Stadsmiljö	Stadsmiljö
2023	3	(KF) Definiera ansvarsgränser och upprätta rutiner och former för skyfallskommunikation	Trafiknämnden i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna	Kommunstyrelsen
2023	3	(KF) Ta fram en strategi för gröna skol- och förskolegårdar som ska syfta till att byta ut traditionella material, och hårdgjorda ytor mot mer gröna ytor och naturmaterial, samt prioritera plantering av fler träd och buskar på gårdar med höga temperaturer	Utbildningsnämnden i samarbete med förskolenämnden, stadsdelsnämnderna och SISAB	Kommunstyrelsen
2023	3	(KF) Ta fram ett koncept för gröna skol- och förskolegårdar med en plan för hur detta kan genomföras på minst 15 skol- eller förskolegårdar under mandatperioden	Utbildningsnämnden i samarbete med förskolenämnden, stadsdelsnämnderna och SISAB med Malmö stad som förebild	Kommunstyrelsen
2023	4	Genomföra informationsinsatser riktade till medarbetare om att allt matavfall ska sorteras där det är möjligt	Kommunikation i samarbete med hållbarhetsstrateg	Hållbarhetsstrateg
2023	4	I samarbete med Stockholm Vatten och Avfall AB och berörda fastighetsägare, säkerställa att verksamheter har infrastruktur till matavfallsinsamling	Lokalenheten i samarbete med berörda verksamheter. Hållbarhetsstrateg kan stötta vid behov	Hållbarhetsstrateg
2023	4	I samverkan med Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, ta fram en verksamhetsanpassad handlingsplan för minskat plastinköp och plastanvändning i samtliga verksamheter (se även prioriterat mål 7)	Enhetschefer för berörda verksamheter med stöd av hållbarhetsstrateg och inköpssamordnare	Hållbarhetsstrateg
2023	4	Implementera rutin för hantering av avfall i stadsmiljö och verksamhetsavfall (se även prioriterat mål 7)	Enhetschefer för samtliga verksamheter med stöd av hållbarhetsstrateg	Hållbarhetsstrateg
2023	4	Utreda hur källsorteringskärl i parker och grönområden kan utökas	Stadsmiljö	Stadsmiljö

2023	4	Skapa en rutin för livscykelperspektiv vid ny- och ombyggnation i nämndens egna initierade parkprojekt	Stadsmiljö	Stadsmiljö
2023	5	I samarbete med Spånga-Tensta stadsdelsnämnd och miljöförvaltningen, genomföra stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald	Stadsmiljö	Stadsmiljö
2023	5	I samverkan med Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, implementera trädmålet i stadsdelsområdets parker och grönområden	Stadsmiljö	Stadsmiljö
2023	5	Inventera lämpliga platser för stadsodling och utreda möjligheten att starta upp nya stadsodlingar i Järva	Stadsmiljö	Stadsmiljö
2023	5	(KF) Skapa nya växtbädda väggar	Miljö- och hälsoskyddsnämnden i samarbete med trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, AB Svenska Bostäder, Familjebostäder AB och Stockholmshem AB	Kommunstyrelsen
2023	5	I samverkan med Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, utveckla rutiner för uppföljning av inköp av livsmedel och måltider för att öka andelen ekologiska inköp	Hållbarhetsstrateg i samarbete med ekonomienheten, förskola och äldreomsorgen	Hållbarhetsstrateg
2023	7	I samverkan med Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, ta fram en verksamhetsanpassad handlingsplan för minskat plastinköp och plastanvändning i samtliga verksamheter (se även prioriterat mål 4)	Enhetschefer för berörda verksamheter med stöd av hållbarhetsstrateg och inköpsamordnare	Hållbarhetsstrateg
2023	7	Implementera rutin för hantering av avfall i stadsmiljö och verksamhetsavfall (se även prioriterat mål 4)	Enhetschefer för samtliga verksamheter med stöd av hållbarhetsstrateg	Hållbarhetsstrateg
2023	7	Inventera samtliga offentliga lekplatser i parkmiljö och på förskolegårdar avseende farliga ämnen i lekutrustning och markarbete	Stadsmiljö, lokalenheten och förskola	Miljösamordnare
2022 / Löpande	7	Fortsätta implementera vägledningen Kemikaliesmart förskola	Förskola	Förskola
Löpande	1	Medverka till projekt Tillsammans för ett rent Järva	Hållbarhetsstrateg och stadsutveckling i samarbete med Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, trafiknämnden, bostadsbolag och civilsamhället	Hållbarhetsstrateg
Löpande	2	Genomför projekt för energieffektivisering med stöd av klimatinvesteringsmedel	Lokalenheten	Lokalenheten
Löpande	2	Implementera den framtagna rutinen för energibesparing i verksamheter	Enhetschefer för berörda verksamheter	Lokalenheten
Löpande	2	I samarbete med fastighetsägaren fortsätta utbyte till energieffektiv belysning i förvaltningshuset	Lokalenheten	Lokalenheten
Löpande		Byta ut energislukande vitvaror till energieffektiva vitvaror enligt den	Lokalenheten i samarbete med enhetschefer för berörda verksamheter	Lokalenheten

Löpande	2	Ställa krav på fossilfria fordon vid inköp av nya tjänstebilar och vid ingång av nya leasingkontrakt (avser även prioriterat mål 6)	Ekonomienheten	Ekonomienheten
Löpande	3	Genomföra klimatanpassningsåtgärder med stöd av klimatinvesteringsmedel	Stadsmiljö	Stadsmiljö
Löpande	3	Genomföra planerade åtgärder för hantering av spridning av granbarkborren i stadsdelens granbestånd	Stadsmiljö	Stadsmiljö
Löpande	4	Arrangera skräpplockarevent i samarbete med civilsamhället en gång om året för att uppmärksamma nedskräpning i stadsdelsområdet	Miljösamordnare och stadsmiljö	Miljösamordnare och stadsmiljö
Löpande	5	Skapa ängsmark i Igelbäckens naturreservat för att öka den biologiska mångfalden	Stadsmiljö	Stadsmiljö
Löpande	5	Genomföra projekt växtbäddar med biokol	Stadsmiljö	Stadsmiljö
Löpande	5	Implementera riktlinjer för mat och måltid i förskolan i enlighet med måltidsstrategin	Förskola	Förskola
Löpande	4	Medverka till projekt Tillsammans för ett rent Järva	Hållbarhetsstrateg och stadsutveckling i samarbete med Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, trafiknämnden, bostadsbolag och civilsamhället	Hållbarhetsstrateg

Spånga-Tensta

År	Mål	Aktivitet	Genomförandeansvarig
2020	1	Genomföra informationsinsatser om sparsam och miljöanpassade körning för medarbetare som använder förvaltningens bil i tjänst	Lokal- och stadsmiljö, Samtliga enhetschefer
2020	1	Utforma en plan för utfasning av nämndens fordon drivna av fossila bränslen	Lokal- och stadsmiljö
2020	2	Genomföra en vitvaruinventering i förvaltningens förskoleverksamheter	Lokal- och stadsmiljö
2020	3	Färdigställa ny parkplan	Lokal- och stadsmiljö
2020	3	Inventera och planera för en ny trädvårdsplan i stadsdelsområdet	Lokal- och stadsmiljö
2020	3	Öka nyttjandet av stadsdelsområdets odlingsbara mark	Lokal- och stadsmiljö
2020	4	Inventering och sammanställning av förekomsten av källsortering i nämndens lokaler	Lokal- och stadsmiljö
2020	5	Implementera stadens handlingsplan för att minska nedskräpning såväl i vatten som på land	Lokal- och stadsmiljö
2020	5	Samverka med civilsamhället, berörda fackförvaltningar och bolag inom staden för att förbättra renhållning	Lokal- och stadsmiljö
2020	5	Skapa bra miljöer för bin, humlor och fjärilar	Lokal- och stadsmiljö
2020	5	Öka mängden blommor i stadsdelsområdet	Lokal- och stadsmiljö
2020	7	Förskolan gör kemikaliesmarta val vid inköp av pedagogiskt material	Förskola
2020	7	I kommande inköp och upphandlingar där stadsdelsnämnden har rådighet ska hållbara fordon, transporter och arbetsmaskiner kravställas	Lokal- och stadsmiljö
2021	1	Implementera verktyget Hantera Livs i verksamheterna	Förskola, Äldre-Funk och IoF
2021	1	Informera om stadens nya Rese- och mötespolicy	HR/Samtliga enhetschefer
2021	1	Inventera antal elfordon och laddplatser i förvaltningen	Lokal- och stadsmiljö
2021	1	Inventera antal körda kilometer med egen bil där milersättning utbetalas	Ekonomi

2021	2	Inventera och planera för utbyte av armatur och ljuskällor i nämndens verksamheter och lokaler	Lokal- och stadsmiljö
2021	2	Upprätta en rutin för energibesparing i verksamheterna	Lokal- och stadsmiljö
2021	4	Identifiera åtgärder från nya avfallsplanen / implementera avfallsplanen	Lokal- och stadsmiljö
2021	4	Implementera handlingsplan för minskad mikroplast	Lokal- stadsmiljö
2021	5	Delta i miljöförvaltningens framtagande av SÅP för biologisk mångfald	Lokal- och stadsmiljö
2021	5	Inventera andel invånare som har högst 300 meters gångavstånd till grönområde eller park	Lokal- och stadsmiljö
2021	5	Inventera platser för invasiva arter (exempelvis jätteloka, almsjuka samt barkborre)	Lokal- och stadsmiljö
2021	5	Samverka med civilsamhället och fastighetsägare i informationsspridning om klimat- och miljöfrågor	Lokal- och stadsmiljö
2021	7	Inventera och planera för att använda mer miljövänligt fallunderlag i lekmiljö	Lokal- och stadsmiljö
2022	1	Inventera och planera för projektet Frihet på cykel/lär dig cykla	Staben
2022	1	Tillhandahålla utrustning och grundläggande kringutrustning för digital kommunikation	Kansli
2022	1	Verka för att körning med privata bilar i tjänst minskar	Samtliga avdelningschefer
2022	2	Energieffektivisera stadsdelens yttre miljö	Lokal- och stadsmiljö
2022	2	Genomföra en informationsinsats angående minskad elanvändning i alla verksamheter	Lokal- och stadsmiljö
2022	2	Säkerställa att det finns laddplatser till förvaltningens fordon	Kansli
2022	2	Säkerställa att solceller och/eller solfångare används i nybyggnation av förskolor	Lokal- och stadsmiljö, förskola
2022	3	Fler träd ska planteras på strategiska platser	Lokal- och stadsmiljö
2022	3	Planera för ett projekt med solceller eller solfångare	Lokal- och stadsmiljö/Förskola
2022	4	Inventera och planera för utökad avfallssortering i offentlig miljö	Lokal- och stadsmiljö
2022	4	Säkerställa att återbruk främjas vid inköp av inredning	Kansli
2022	4	Ta fram en lokal rutin för miljökrav på evenemang som sker på parkmark	Lokal- och stadsmiljö
2022	4	Utreda möjligheten för pilotprojekt med mobil ÅVC tillsammans med SVOA	Lokal- och stadsmiljö
2022	5	Medverka till projektet Tillsammans för ett rent Järva i samarbete med Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, civilsamhället och fastighetsägare	Lokal- och stadsmiljö
2022	5	Se över påverkan/läckage av näringsämnen från bruk, gödselhantering och avlopp från stadsdelens koloniområden	Lokal- och stadsmiljö
2022	5	Sundbydamarna återställs och rådighet över dammarna samt vattenföringen fastställs	Lokal- och stadsmiljö
2022	5	Ta fram en rutin för att säkerställa att förvaltningen erhåller grönkompensation i exploateringsprojekt	Lokal- och stadsmiljö
2022	7	Nämndens verksamheter som hanterar kemikalier ska ansluta sig till Chemsoft	Kansli, förskola, ÄoF, IoF
2022	7	Säkerställa att samtlig förskolepersonal genomgår utbildning för kemikaliesmart förskola	Förskola
2023	1	Inventera och planera för införandet av bilpool	Lokal- och stadsmiljö
2023	2	Implementera ny rutin för energibesparing i verksamheterna	Samtliga enhetschefer
2023	3	Planera om möjligt för lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) vid egna initierade parkinvesteringar	Lokal- och stadsmiljö
2023	3	Ta fram en rutin för andel hårdgjord yta i parkinvesteringar som nämnden själv initierar	Lokal- och stadsmiljö
2023	4	Inventera andel matsvinn i verksamheter där mat serveras	Förskola, ÄoF, IoF
2023	4	Skapa en rutin för livscykelperspektiv vid ny- och ombyggnation i lokalt initierade projekt	Lokal- och stadsmiljö

2023	5	De gröna kilarna Spångadalen (Tenstadalen) värnas och bibehålls	Lokal- och stadsmiljö
2023	5	Inventera andelen yta som är naturmark med höga naturvärden	Lokal- och stadsmiljö
2023	5	Upprättande av en natur- och kulturstig i stadsdelsområdet	Lokal- och stadsmiljö
2023	5	Vattenmiljöer bevaras, utvecklas och återskapas i samverkan med berörda aktörer	Lokal- och stadsmiljö
2023	7	Inventera samtliga offentliga lekplatser i parkmiljö och förskolgårdar avseende farliga ämnen	Lokal- och stadsmiljö, förskola
2020-2021	2	Informera och underlätta för personal att nyttja cykel i tjänsten	Kansli tillsammans med Lokal- och stadsmiljö
2020-2021	2	Inventera och planera för minskad energianvändning i nämndens lokaler	Lokal- och stadsmiljö
2020-2021	3	Skapa en rutin för ansökningsprocessen och genomförande av klimatinvesteringar	Lokal- och stadsmiljö
2020-2021	4	Delta i miljöförvaltningens framtagande av handlingsplan för minskad plastanvändning	Lokal- och stadsmiljö
2020-2021	5	Öka antalet stadsodlingslådor	Lokal- och stadsmiljö
Löpande	3	Ansöka om och genomföra klimatinvesteringar	Samtliga enhetschefer
Löpande	4	Delta i Håll Sverige Rents skräpplockardag genom att anordna skräpplockarevent för att uppmuntra invånarna att bidra till minskad nedskräpning i stadsdelsområdet	Kansli, förskola, staben
Löpande	5	Bevaransvärda träd (solitära och i naturområden) ska bevaras, utvecklas och god skötsel ska säkerställas	Lokal- och stadsmiljö
Löpande	5	Främja den biologiska mångfalden genom bland annat utökade ängs- och slåtterytor	Lokal- och stadsmiljö
Löpande	7	Alla verksamheter arbetar för att användningen av plast minskar och engångsartiklar fasas ut så långt som möjligt	Samtliga enhetschefer